

SAMMANFATTNING AV RAPPORTEN TRUMGRÄSHOPPA I SÖRMLAND

Denna rapport är en sammanställning av inventeringarna 2004-2006 (kompletteringar 2007-2008) samt redovisning av äldre fynd från olika rapportörer även då från artdatabanken. Syftet är att beskriva artens hotbild och status samt ge förslag till bevarandeåtgärder in i framtiden.

Trumgräshoppan (*Psophus stridulus*) var förmodligen betydligt vanligare förr och då framförallt i natur- och skogsbetesmarker, men den har nog inte varit allmän eller generellt spridd i landskapet. När uppdraget startade så intervjuade jag alla entomologer och andra aktiva biologer i länet med förhoppning om att få fram många gamla bortglömda lokaler. Jag pratade med ca 40 personer och jag fick tips om 5 ”nya” lokaler i Södermanland samt en lokal i Närke och en lokal i Östergötland. Jag har dock inte återfunnit arten på någon av de ”nya” Sörmlandslokalerna. Flera entomologer jag pratade med hade aldrig sett arten och de som sett den hade studerat den på kända förekomster. Detta talar för att trumgräshoppan nog inte varit särskilt vanlig i Södermanland de senaste 50 åren. Det har hittats flera okända populationer i samband med projektet dagfjärilar i Södermanland. Den är rödlistad som ”starkt hotad” (EN) i Sverige med en kraftig minskning av lokalerna. I Södermanland finns det 27 kända fyndlokaler sedan 1896 och under inventeringen 2004-2008 konstaterades den på 16 lokaler. Av dessa är 5 stycken upptäckta de senaste fyra åren. 2007-2008 har inga räkningar genomförts, däremot så har en del kompletteringar och besök på nya lokaler gjorts. Östergötland som inventerades 2004-2006 hade 30 stycken populationer då och totalt 55 sedan 1950. Om detta och mycket mer kan man läsa i rapporten ”Trumgräshoppan i Östergötland 2006” av Kristina Persson och Kjell Antonsson. I min rapport finns ingen jämförande statistik eftersom inventeringar av arten inte gjorts tidigare i Södermanland. De tre största populationerna var Åsa gravfält på Selaön med ett beräknat antal av 547 hanar, Himlingeåsen med 507 hanar och Kvarnstugan med 453 hanar. Den minsta populationen ligger vid Nynäs slott och hade totalt 5 hanar och 2 honor 2005. Året därefter hade den ökat något. Fem lokaler har under de senaste åren blivit föremål för biotopförbättrande åtgärder vilket har gett bra resultat. Detta har jag kunnat följa närmare bl.a. vid Kärr nära Studsvik. De övriga 9 lokalerna har troligen sett likartade ut under lång tid. Naturvårdsinsatser och/eller uppföljning av biotoputvecklingen bör följas på samtliga lokaler. Trumgräshoppan är dessutom en mycket bra signalart, där den förekommer finns ofta fjärilar och växter som numera blivit sällsynta i vårt landskap.

Trumgräshoppor *Psophus stridulus*. Foto: Länsstyrelsen i Södermanland

Bakgrund och syfte

Ett av mina insektsminnen är från 1971. Jag var ute med min håv på en torräng nära hemmet i Flen. På den lokalen fanns då både Ängsnätfjäril *Melitaea cinxia* samt Metallvinge *Adscita statices*. Dessa båda arter är nu ytterst ovanliga i Södermanland.

Ur mitt minne som vore det igår: ”Plötsligt flyger det upp något rött som jag springer efter och fångar. Men det finns ingen fjäril i håven när jag tittar efter. Mycket konfunderad ser jag ytterligare en röd ”fjäril” och jag fångar den också. Nu ser jag att det är en gräshoppa i håven. Jag ser flera exemplar och förstår nu också att det är gräshoppan som framkallar det märkliga knattande ljudet som påminner om en puttersmälla. Väl hemma konstaterar jag att det är en trumgräshoppa som jag fångat.

På den tiden fanns arten på tre ställen nära Flen. Idag finns den kvar på en av dessa platser. Torrängen där jag fann mina första exemplar är planterad med gran. Skogsängsbetet har upphört på en annan lokal sedan början av 1960, så den lokalen är nu helt igenvuxen. Detta öde kanske är generellt för de svenska populationerna. Det skulle betyda att antalet populationer minskat med ca 70 % de senaste decennierna (Kindvall et al. 1993).